

پیش‌دستور نشست بررسی چالش‌های مالیاتی در شرایط عدم قطعیت

مخاطبان: اعضای محترم کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی یزد، مدیران و حسابداران صنایع پیشران استان،

ریاست محترم اداره کل امور مالیاتی استان یزد

هدف: انطباق تکالیف مالیاتی با واقعیت‌های عملیاتی صنایع در شرایط بحرانی

۱. تحلیل وضعیت موجود (بخش آماری و استنادی)

با توجه به شرایط ژئوپلیتیک و نوسانات کلان، شاخص‌های زیر بر عملکرد مالی صنایع یزد (به‌ویژه کاشی و سرامیک، فولاد و نساجی) اثرگذار بوده‌اند:

- **تهدید جدی اشتغال صنعتی:** طبق گزارش‌های میدانی و تحلیل‌های اخیر از جمله گزارش‌های منعکس شده در منابعی نظیر اکونومیست^۱، تخمین زده می‌شود که بخش بزرگی از نیروی کار در صنایع سنگین نظیر فولاد و پتروشیمی با ریسک تعدیل یا مرخصی اجباری مواجه باشند. با توجه به سهم بالای یزد در صنعت فولاد، این موضوع به معنای فشار مضاعف بر هزینه‌های حمایتی و کاهش شدید نقدینگی در دسترس برای پرداخت‌های مالیاتی است.
- **فلج شدن زنجیره تأمین:** حملات هوایی و آسیب به زیرساخت‌ها، نه تنها تولید مستقیم بلکه مشاغل وابسته^۲ را هدف قرار داده است. طبق داده‌های سازمان بین‌المللی کار در شرایط درگیری، اختلال در زیرساخت‌های انرژی و حمل‌ونقل می‌تواند هزینه‌های عملیاتی را تا ۴۰ درصد افزایش دهد که عملاً سود قابل مالیات را از بین می‌برد.
- **کاهش تقاضای منطقه‌ای و صادراتی:** بر اساس گزارش‌های بانک جهانی در اکتبر ۲۰۲۵، درگیری‌های منطقه‌ای منجر به افزایش ۱۲ تا ۱۵ درصد هزینه‌های ترانزیت در مسیرهای زمینی خاورمیانه شده است که مستقیماً حاشیه سود صادراتی را کاهش می‌دهد.
- **تورم تولیدکننده (PPI):** طبق آمار مرکز آمار ایران، شاخص قیمت تولیدکننده در بخش صنعت در سال اخیر نوسانات شدیدی را تجربه کرده که منجر به ایجاد «سود کاذب مالیاتی» ناشی از تورم شده است. در حالی که جریان نقدینگی واقعی به دلیل افزایش دوره وصول مطالبات، کاهش یافته است.

^۱ بر اساس گزارش خبرنگار خاورمیانه اکونومیست، حدود ۱۲ میلیون شغل، یعنی تقریباً نیمی از نیروی کار ایران، در معرض خطر تعدیل نیرو، مرخصی اجباری یا بیکاری کامل قرار دارند. تنها بخش فولاد بیش از ۵.۵ میلیون شغل را تهدید می‌کند. علاوه بر آن، حدود ۱.۲ میلیون شغل دیگر در صنایع پتروشیمی و داروسازی نیز به شدت آسیب دیده‌اند. این بخش‌ها که ستون‌های اصلی اشتغال و تولید صنعتی ایران محسوب می‌شوند، بیشترین ضربه را از حملات هوایی ایالات متحده و اسرائیل خورده‌اند. این حملات نه تنها زیرساخت‌های کلیدی را هدف قرار داده، بلکه زنجیره تأمین و مشاغل وابسته را نیز فلج کرده است.

^۲ Logistics & Downstream industries

کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد

- ریسک نقدینگی: گزارش صندوق بین‌المللی پول (IMF) اشاره دارد که در شرایط عدم قطعیت جنگ، نرخ تشکیل سرمایه ثابت در کشورهای در معرض تنش تا ۷ درصد افت می‌کند. این به معنای آن است که صنایع یزد نقدینگی را صرفاً برای بقا حفظ می‌کنند، نه لزوماً به عنوان سود قابل تقسیم.

۲. سرفصل‌های کلیدی مورد بحث (محورهای حقوقی و بازرگانی)

- **تغییر رویکرد در حسابرسی:** لزوم پذیرش هزینه‌های غیرمترقبه ناشی از «شرایط اضطرار» (مانند دموارژهای اجباری، تغییر مسیرهای حمل‌ونقل، هزینه‌های اضافی بیمه محمولات و ضایعات غیرمعارف و غیرعادی ناشی از شرایط جنگی) به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی طبق ماده ۱۴۸ ق.م.م.
- **ماده ۱۹۱ ق.م.م (بخشودگی جرایم):** استدلال حقوقی برای تبدیل بخشودگی از «اختیار ممیز» به «الزام سیستمی» به دلیل فورس‌ماژور بودن شرایط اقتصادی.
- **ارزش‌گذاری منصفانه موجودی کالا:** چالش مالیات بر سود ناشی از تجدید ارزیابی یا گردش موجودی کالا در انبارهایی که به دلیل اختلال در صادرات، دیو شده‌اند.

۳. سوالات راهبردی (انتظار می‌رود اعضا در جلسه روی این موارد متمرکز شوند)

۱. **انعطاف در وصول:** آیا اداره مالیاتی استان، مکانیزم خاصی برای «تقسیم پلکانی» مالیات عملکرد سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ متناسب با جداول خروجی نقدینگی صنایع در نظر دارد؟
 ۲. **تسهیلات ماده ۱۶۷:** با توجه به رکود احتمالی بازار، سقف اختیارات استان در تعویق اقدامات اجرایی (مسدودی حساب‌ها) تا چه میزان افزایش یافته است؟
 ۳. **مالیات بر ارزش افزوده:** راهکار اداره برای استرداد سریع مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگان جهت تزریق نقدینگی فوری به واحدها چیست؟
 ۴. **پذیرش گزارش‌های کارشناسی:** آیا گزارش‌های «تحلیل آسیب» تهیه شده توسط کمیسیون‌های تخصصی اتاق بازرگانی یزد به عنوان مستندات قانونی در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی پذیرفته خواهد شد؟
 ۵. **ابلاغیه شماره ۷۴۰۹۱۱۸ ستاد ملی تسهیل (مورخ ۲۵/۱۲/۱۴۰۴):** با توجه به این ابلاغیه، آیا اداره کل مالیاتی یزد عملیات اجرایی و مسدودی حساب‌های واحدهای تولیدی را تا پایان فروردین ۱۴۰۵ متوقف کرده و آیا دوره تقسیط بدهی‌ها را به ۳۶ ماه با تنفس ۳ ماهه افزایش دهد؟
- معافیت‌های قانونی ماده ۱۴۶ مکرر: طبق بخشنامه ۲/۱۴۰۵/۲۰۰، آیا این اطمینان به صنعتگران داده می‌شود که تأخیر در پلمب دفاتر یا نقص احتمالی در ارائه برخی اسناد (ناشی از شرایط اضطرار و اختلال در زنجیره تأمین)، منجر به محرومیت آن‌ها از نرخ صفر و معافیت‌های قانونی ماده ۱۴۶ مکرر نخواهد شد؟